

Savonlinnan kaupungin lausunto Etelä-Savon ilmastotiekarttaluonnoksesta

RAKYL 19.04.2023 § 55
280/11.00.03/2023

- Valmistelija Ympäristösuunnittelija Heidi Käyhkö, puh. 044 417 4687,
heidi.kayhko@savonlinna.fi
- Selostus Etelä-Savon ELY-keskus on pyytänyt Savonlinnan kaupungin lausuntoa Etelä-Savon maakunnallisesta ilmastotiekarttaluonnoksesta. Tiekartan tarkoituksena on auttaa maakuntaa pääsemään Etelä-Savon maakuntastrategiassa vuoteen 2035 asetettuun hiilineutraaliustavoitteeseen.
- Ilmastotiekarttaluonnosta on valmisteltu vuoden 2022 alusta lähtien yhteistyössä asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa. Tiekartta käsittelee neljää merkittävintä päästö- / nielusektoria; metsä, energia, maatalous ja ruoka sekä liikenne. Ilmastotiekarttaa voidaan hyödyntää asiakirjana mm. vihreän siirtymän hankkeiden rahoitusperusteena.
- Lausunto pyydetään toimittamaan 28.4.2023 mennessä Webropol-lomakkeella. Kaupunginhallitus antaa Savonlinnan kaupunkia koskevat lausunnot.
- Tiekarttaluonnos on esityslistaliitteenä A.
- Esittelijä Ympäristöpäällikkö Matti Rautiainen, puh. 044 417 4685,
matti.rautiainen@savonlinna.fi
- Päätösehdotus Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää esittää asiasta kaupunginhallitukselle Savonlinnan kaupungin lausuntona annettavaksi:
- Savonlinnan kaupunki pitää laadittua ilmastotiekarttaluonnosta kattavana ja selkeänä kokonaisuutena. Toimenpiteistä puuttuu kuitenkin konkretia, millä keinoin huomioimme, kehitämme, parannamme, kasvatamme, edistämme, pyrimme, vältämme, pienennämme, jne.
- Ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat kaupunkitaajamia selkeämmin havaittavissa maaseudulla, jossa vaikutukset kohdistuvat suoraan maaseudun elinkeinoihin, elinolosuhteisiin ja ihmisten arkeen. Toisaalta maaseutu on myös ratkaisevassa asemassa esimerkiksi uusiutuvan energian tuotannon osalta. Myös Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tarkoituksena on ilmasto- ja ympäristöhaasteiden kääntäminen mahdollisuuksiksi taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävällä tavalla.
- Suurimmat ilmastonmuutoksen taloudelliset vaikutukset kohdistuvat maa- ja metsätalouteen sekä matkailuun. Kerrannaisvaikutukset voivat tuoda uusia ja yllättäviäkin muutoksia elinkeinoihin. Kuntien rooli ilmastonmuutokseen sopeutumisessa on keskeinen. Savonlinnan ilmastosuunnitelma on tarkoitus laatia vuoden 2023 aikana.
- Ilmastonmuutoksen vaikutukset maanviljelyyn ovat arvaamattomia. Lämpötilan nousu mahdollistaa uusien viljelyskasvien tuotannon ja kasvukauden pidentymisen kautta ruuantuotantoa on mahdollista lisätä myös vientiin. Lämpötilan nousu aiheuttaa toisaalta satovahinkoja

kuivuuden, rankkasateiden ja kasvituholaisten takia. Kuivuuden vallitessa kasteluveden käyttötarve lisääntyy. Kasvitautilien lisääntyminen lisää tuholaismyrkkujen käyttötarvetta. Tulvien ja talviaikaisen valunnan lisääntyminen lisää ravinnehuuhtoutumia vesistöihin ja vaikeuttaa entisestään maatalouden vesiensuojelun tavoitteiden toteuttamista.

Pitkällä aikavälillä ilmastonmuutos aiheuttaa ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeiden muutoksia, esimerkiksi nykyisten havupuuvältaisten metsien muuttumisen lauhkean vyöhykkeen sekametsiksi. Suomen valtapuulaji kuusi kärsii kuivuudesta. Kasvillisuusvyöhykkeiden muutosten myötä tapahtuu muutoksia myös eläimistössä (nykyisiä lajeja häviää ja uusia lauhkean vyöhykkeen lajeja tulee tilalle) ja luonnon monimuotoisuus vähenee.

Metsätuhot lisääntyvät sään ääri-ilmiöiden sekä tuohyönteisten ja kasvitautilien lisääntymisen seurauksena ja talviaikainen roudattomuus hankaloittaa sekä aiheuttaa lisäkustannuksia puunkorjuulle. Myös metsäpalot ja myrskytuhot voivat lisääntyä. Hakkuun jälkeen energiapuu-jäte on korjattava nykyistä nopeammin tuholaisriskin vuoksi. Ilmastonmuutoksen positiivinen vaikutus on metsätaloutta hyödyttävä kasvukauden piteneminen ja sen mukanaan tuoma tuottavuuden kasvu, joka parantaa myös bioenergian tuotantomahdollisuuksia.

Kestävillä maa- ja metsätalouskäytännöillä voidaan tehostaa kasvillisuuden ja maaperän hiilensidontaa, vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja samalla turvata kotimainen ruoan- ja puuntuotanto. Kestävässä viljelyssä tulee suosia menetelmiä, joissa maata muokataan mahdollisimman vähän ja maa pidetään kasvipeitteisenä. Kotieläintuotannon päästöjä voidaan vähentää lannan varastointia ja käyttöä tehostamalla sekä ruokintaa tarkentamalla.

Uusiutuvan energian tuotanto luo alueelle uusia liiketoimintamahdollisuuksia, työpaikkoja ja lisää maaseudun elinvoimaisuutta. Aiemmin arvottomina pidettyjen maa-alueiden hinta nousee, kun niitä voidaan hyödyntää energiantuotantokäyttöön. Uusiutuvan energian tuotannossa tulee mahdollistaa pientuottajien sähkönsiirto aurinko-, tuuli-, biokaasu- yms. voimaloista verkostoon huolehtimalla tarvittaessa verkon vahvistamisesta. Uusiutuva energian tuotanto pitää kuitenkin tehdä paikalliset olosuhteet huomioon ottaen.

Biokaasun sekä bioetanolin ja -öljyn tuotantomahdollisuuksia tulisi selvittää Savonlinnan alueella. Tuotannon kannattavuutta on parantanut maailman tilanteesta johtuva energialan murros ja markkinatilanne, alan innovaatiot ja investoinnit sekä vihreän siirtymän tukipolitiikka. Liikennepolttoaineita koskeva jakelovelvoite tukee näitä vaihtoehtoja. Liikenteen energiaratkaisuiden ohella biokaasu on avainasemassa maatalouden ja ruokajärjestelmän pyrkimyksissä kiertotalouteen. Ns. agroekologisessa symbioosissa ruokajärjestelmän eloperäisiä ainevirtoja hyödynnetään tehokkaasti tuottaen energiaa ja peltolannoitetta. Symbioosilla pyritään ennen kaikkea maatalouden energiaomavaraisuuteen ja paikallisten resurssien käytön kautta kestävään tuotantoon.

Pienydinvoimaloiden kehitystyö jatkuu. Myös pienydinvoimalan toiminnassa muodostuu radioaktiivista jätettä tavallisen ydinvoimalaitoksen tapaan. Jätteelle tulee olla vuosikymmenien väliavarointipaikka muodostuvalla alueella ennen loppusijoitusta. Pienydinvoimaloiden sijoittamista rajoittavat myös tarvittavat suojavyöhykkeet, jotka käytännössä estävät rakentamisen asutuksen yhteyteen. Pienydinvoiman toiminnanaikaiset riskit ovat otettava huomioon samalla tavoin kuin

tavallisen ydinvoimalaitoksenkin. Ydinvoimaan resurssointi vähentää todellisen uusiutuvan energian kehitystyötä ja käyttöönottoa.

Käsittely

Jäsenet Mervi Lipsanen ja Pekka Laitinen sekä kh:n edustaja Juha Kukkonen poistuivat esteellisinä kokoushuoneesta eivätkä ottaneet osaa asian käsittelyyn eivätkä päätöksen tekoon. Esteellisyyden syy: edustusjävi.

Lipsasen varajäsen Eila Pöyhönen oli paikalla tämän asian käsittelyn ajan.

Jäsen Jussi Löppönen esitti Kari Jääskeläisen ja Liisa Hirvosen kannattamana lausunnon loppuun lisättäväksi seuraavaa:
Ilmastotiekartassa on syytä huomioida, ettei alueellisten yritysten ja kuntalaisten kustannukset nouse. Painopiste on syytä säilyttää lähiluonnon puhtaana säilymisessä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin jäsen Jussi Löppösen esityksellä täydennettynä.

Toimenpiteet

Savonlinnan kaupunginhallitus